



Valonian toimintasuunnitelma

2018

Valonian toiminta-ajatus

Valonia on Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asioiden asiantuntijaorganisaatio. Tarjoamme maakuntamme kunnille ja kuntalaisille sekä yrityksille ja muille toimijoille ajankohtaisia kestävän kehityksen asiantuntijapalveluja.

Pääteemojamme ovat energia, kuluttaminen ja kiertotalous, liikkuminen, vesiensuojelu sekä ympäristökasvatus. Teemojemme kärki vaihtelee hieman vuosittain hanketoiminnan ja maakunnan muiden tavoitteiden mukaan. Toteutamme sekä kansainvälisiä että maakunnallisia kestävän kehityksen tavoitteita.

Kehitämme toimintamalleja ja työkaluja sekä luomme uusia ratkaisuja monipuolisella projektitoiminnalla sekä laajan yhteistyön ja kumppanuuden avulla. Työllämme rakennetaan sellaista yhteiskuntaa, missä niin kuntien, organisaatioiden kuin yksittäisten ihmistenkin on helpompi tehdä hyviä ja kestäviä valintoja.

Varsinais-Suomen kestävän kehityksen toimintaohjelma - Ohjelma2020 – toimii Valonian strategisena asiakirjana.

Valonia on osa Varsinais-Suomen maakunnanliittoa. Yhdessä haluamme rakentaa kestävän kehityksen mukaista, resurssitehokasta Varsinais-Suomea, joka on rohkea, osaava ja vastuullinen edelläkävijä.

Talous ja hallinto

Valonia on osa Varsinais-Suomen liittoa. Liiton päättävä elin on maakuntavaltuusto, jonka alaisuudessa toimii maakuntahallitus. Viraston esimies on maakuntajohtaja Kari Häkämies. Valonia on liiton organisaatiossa maankäytön ja ympäristön vastuualueen projektiyksikkö. Vastuualueen esimies on suunnittelujohtaja Heikki Saarento. Valonian esimies on toimialapäällikkö Riikka Leskinen.

Valonian toimintaa ohjaa kuntien, alueellisten organisaatioiden ja korkeakoulujen sekä yritysten jäsenistä koottu [ohjausryhmä](#). Ryhmän tehtävänä on toimia Valonian suunnittelun ja kehittämisen tukena, tiivistää yhteistyötä kunnan ja Valonian välillä sekä ohjata ja tukea siinä, että toiminta noudattaa Ohjelma2020 tavoitteita

Valonian rahoituspohja on laaja-alainen. Kuntien perusrahoitusosuus on noin 20 % Valonian budjetista. Lisäksi kunnilla on mahdollisuus osallistua erillishankkeisiin lisärahoitusosuudella. Loput noin miljoonan euron vuosibudjetista koostuu kansallisista ja kansainvälisistä hankerahoista sekä asiantuntijapalveluista.

Valonian hanketaulukko on toimintasuunnitelman lopussa.

OHJELMA2020 - yhteistyö

OHJELMA2020 - Varsinais-Suomi kestävän kehityksen edelläkävijäksi –toimeenpano-ohjelmassa on viisi painopistealuetta, jotka sisältävät tavoitteita.

1. Julkinen sektori edelläkävijänä
2. Vastuullinen yritystoiminta, vihreä yrittäjyys
3. Kestävä yhdyskuntarakenne, resurssitehokkaat ja vähähiiliset alueet
4. Osallistuva ja vastuullinen asuminen
5. Laajapohjainen ympäristönlukutaito

Ohjelma on vuosille 2015 – 2020. Kunnat ovat sitoutuneet yhteistyöhön koko ohjelmakaudeksi.

Keskeistä tavoitteiden toteuttamisessa on yhteistyö ja laaja toimijoiden joukko.



OHJELMA2020 - seuranta

Ohjelma2020:n taustalla on Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus – Suomi, jonka haluamme vuonna 2050 sekä Suomen kansallinen Energia- ja ilmastotiekartta vuodelle 2050. Molempia on päivitetty ja täydennetty maailmanlaajuisten tavoitteiden mukaisiksi.

- Uusi energia- ja ilmastostrategia julkaistiin 24.11.2016. Siinä huomioidaan ja sovitetaan yhteen hallitusohjelman energia- ja ilmastopoliittiset linjaukset, ilmastolain mukaiset pitkän ja keskipitkän aikavälin suunnitelmat sekä EU:n 2030 energia- ja ilmastotavoitteet.
- Valtioneuvoston selonteossa kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030:sta linjataan Suomen toimia globaalin Agenda2030 –ohjelman toteuttamiseksi.

Valonia laatii Ohjelma2020:n väliarvioinnin vuosille 2015 – 2017. Raportti valmistuu keväällä 2018. Arvioinnin tarkoituksena on selvittää, miten Ohjelman tavoitteet ovat toteutuneet ja onko joitakin tavoitteita ja toimenpiteitä tarpeen muuttaa.

Väliarvioinnin ja Ohjelma2020:n päivityksen yhteydessä huomioidaan valtiontason uusimmat ohjaavat asiakirjat.

Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ohjelmalla toteutetaan myös Maakuntastrategian tavoitteita.



Toimintasuunnitelma 2018

Keskeisiä teemoja ja toimintoja

- Hiilineutraali maakunta -tavoitteen edistäminen ja konkretisoiminen tulee olemaan vahvasti esillä
- Pyöräilyä kehitetään monien hankkeiden myötä osana seudullista liikennejärjestelmätyötä
- Maakunnan liikkumisen haasteisiin kehitellään uusia ratkaisuja
- Kuntien hulevesiasiat nostetaan esille ja niihin pyritään löytämään työkaluja
- Vesiensuojelutyössä pyritään olemaan vahvemmin vesiensuojeluyhdistysten ja muiden toimijoiden tukena
- Luonnon monimuotoisuuden teema tulee vahvistumaan
- Kiertotalouden tiekartan toimeenpanoa jatketaan
- Luvassa on kuntakierros, jossa kartoitetaan tarkemmin kuntien ilmasto- ja kiertotalousasioihin liittyvistä tarpeista
- Hankkeissa tullaan läpileikkaavasti yhä enemmän keskittymään käyttäjien ja asukkaiden osallistumiseen ja yhteiskehittämisen menetelmiin
- Tavoitteena on lisätä kuntien luottamushenkilöihin suunnattua viestintää



Toiminta painopistealueittain

Energiatehokkuus ja uusiutuva energia

Kiertotalous

Vesiensuojelu

Viisas liikkuminen

Luonnon monimuotoisuus

Ympäristökasvatus ja ympäristönlukutaito

Energiatehokkuus ja uusiutuva energia

Kuntien ilmastotyö

- Tuetaan kuntien energiatehokkuutta mm. kannustamalla kuntia osallistumaan uuteen energiatehokkuussopimukseen vuosille 2017–2025
- V-S energia- ja ilmastostrategian tilannekatsaus julkaistaan alkuvuodesta 2018 (Luotsi)
- Käydään läpi kuntien vastaukset mkh:n Hiilineutraali kunta –haasteenlausuntopyyntöön ja tehdään niiden pohjalta toimintasuunnitelma:
 - Kunnat, jotka tekevät/ ryhtyvät toimiin ja tarvitsevat tukea ja ohjausta
 - Kunnat, jotka eivät tee/halua tehdä mitään
- Ohjataan ja avustetaan Hiilineutraali kunta –haasteeseen liittyviä kuntia käytännön työn aloittamisessa.
- Suunnitteilla Keskipitkän aikavälin ilmastopoliittisen toimenpidesuunnitelman (KAISU) toimeenpano kunnissa yhteistyössä YM:n jne. kanssa
- Aktiivinen osallistuminen Maakunnallisen uusiutuvan energian yhteistyöryhmän (MUTRU) toimintaan
 - Tavoitteena on kehittää maakunnan uusiutuvan energian tapahtumia sekä mahdollisesti olla hakijana uusiutuvan energian hankkeissa. Myös tiedonkulku on tärkeässä roolissa eri toimijoiden välillä, jotta toimijat tietävät, miten uusiutuvan energian tilanne maakunnassa kehittyy.
 - Yksi ryhmän tavoite on järjestää vuosittain tapahtumia sekä suurelle yleisölle että kohdennetulle ryhmälle.

Energiatehokkuus ja uusiutuva energia

Kuntien kiinteistöt

- ELLE-hankkeessa tuodaan kartoitusten ja katselmointien avulla kuntien kiinteistöjen energiatekninen potentiaali julki avoimeksi dataksi. Yhteistyöllä kuntien ja yritysten kesken etsitään tärkeimpiä kehityskohteita ja ratkaisuja niihin. Tässä käytetään työkaluna erityisesti markkinavuoropuhelua, mikä on hankkeen kokemusten perusteella syntyvän uuden toimintamallin keskiössä. Hankkeen kautta lisätään energiatehokkuutta sekä uusiutuvan energian osuutta alueen kunnissa. Mukana on tällä hetkellä 6 kuntaa, muutama vielä mahtuu mukaan.
- Mukana 6.Aika Energiaviisaat käyttäjät, rakennukset ja korttelit -hankevalmistelussa. Ideahaku läpäisty, vars. haku 19.1.2018. Kohteena Turun kaupungin palvelukiinteistöt sekä Skanssin alue, Valonian roolina käyttäjälähtöisyyden vahvistaminen.

Energiatehokkuus ja uusiutuva energia

Energianeuvonnan kehittäminen ja uudistaminen

- Motivan koordinoimaa Asiaa energiasta-Facebook-neuvontaa jatketaan 2018 ja Valonia on mukana päivystysringissä. Kuntien perusraha mahdollistaa, että vastaamme kuluttajilta suoraan tuleviin sähköposti- ja puhelinkysymyksiin energia-asioissa.
- Suunnitellaan puun polton neuvontailtojen sarja (5-10) Leader –tms. rahoituksella
- Kuluttajien neuvontatilaisuuksia järjestetään yhteistyökumppaneiden kanssa. Teemoja ovat mm. aurinkoenergia ja puun poltto.
 - ProAgrian Hiilineutraali maaseutu -hankkeen kanssa järjestetään kolme aurinkoiltaa keväällä 2018
 - Mukana TTS: EAKR-ideaussa Kuivaa asiaa, jossa teemana puun varastointi, palvelut ja mustan hiilen päästöjen ehkäisy. VS pilottialueita. (Varsinainen haku päättyy 5.3.2018)
- Toteutetaan tarpeen mukaan 1-2 aurinkosähkön yhteishankintaa
- Maakunnallinen kuluttajien energianeuvonnan ryhmä kutsutaan koolle 2–4 kertaa vuodessa

Kiertotalous

Alueellisen kiertotalouden tiekartan toimeenpano

- Vuonna 2017 alkaneita kuntien luottamushenkilöille suunnattuja kiertotalouskoulutuksia jatketaan vuonna 2018 ja koulutusten konseptia kehitetään edelleen
- Suunnitellaan ja toteutetaan kattava kiertotalousteemainen kuntakierros, jonka myötä kuntien nykytilanne ja tulevaisuuden kehitystarpeet ja mahdolliset uudet hanketoiveet saadaan paremmin esiin
- Vuoden 2017 puolella aloitettua Tulevaisuuden rakentaminen -työpajasarjaa jatketaan yhteistyössä BASTU-verkoston kanssa
- Maakunnallisen kiertotalousviestinnän kehittäminen aloitetaan kokoamalla alueen keskeisiä viestijöitä yhteen
- Kiertotalouden Varsinais-Suomi –sivuston ylläpito ja kehitystyö jatkuu
- Tiekartta valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen Lounais-Suomessa valmistuu
- Tapahtumat, mm. Saariston kiertotalousseminaari maaliskuussa 2018. Pääjärjestäjänä Nordiska skärgårdssamarbetet

Alueellista kiertotalouden edistämistä tehdään pitkälti Circwaste – Kohti kiertotaloutta -hankkeen turvin.

Kiertotalous

Hankkeet

- Kuntien ravinneneutraaliutta edistetään lähiruoan avulla. Ruoantuottajien tarjoushalua ja -osaamista julkisiin elintarvikehankintoihin kehitetään Tarjousosaamista ruoantuottajille hankkeessa. Vuoden 2018 aikana
 - Järjestetään ruoantuottajille koulutuksia tarjousosaamisen parantamiseksi
 - Luodaan pysyväksi työkaluksi jäävä työkalupakki ruoantuottajien valtakunnalliseen käyttöön
- Ruoan ja ravinteiden kierto varhaiskasvatuksessa. Multaa ja Mukuloita -hankkeen toimenpiteitä päiväkodeissa vuonna 2018:
 - Suoritetaan alku- ja loppukartoitukset hävikkiruoan ja ruokaan liittyvien käytäntöjen osalta päiväkodeissa
 - Ruokakasvatus, mm. keväällä ja syksyllä ruokakulttuuripäivä, jossa pohditaan eri ruokien matkaa pellolta pöytään
 - Käynnistetään kasvien viljely päiväkotien sisätiloissa, kasvit siirretään keväällä ulos; kasvien hoito jatkuu ja huipentuu syksyllä sadonkorjuujuhlaan
 - Jatketaan matokompostorien hoitoa; tutustutaan hyönteisten merkitykseen kasvien viljelyssä
 - Tutustutaan biojätteen kiertoon tarinoiden ja biojättepolun avulla, mm. kierrätyksen teemapäivä

Kiertotalous

Hankkeiden suunnittelu

Kiertotalouden tiekartan jatkotyöskentelyn tarkoituksena on nostaa esille kiertotalouden kasvun kannalta keskeisiä avauksia sekä työstää uusia hankkeita yhteistyössä laajan sidosryhmäverkoston kanssa. Tavoitteena on käynnistää uusia toimintoja ja saada yhä laajempi joukko toimijoita toteuttamaan kiertotaloutta Varsinais-Suomessa.

Suunnitteilla on mm.

- Hanke kuntien kiertotalous- ja ilmastotoimien vauhdittamisesta korkeakouluopiskelijoiden osaamista hyödyntämällä. Yhteistyössä TUAMK, TAMK, Pirkanmaan liitto, molempien alueiden ELY-keskukset
- Hanke suurivolyymisten sivuvirtojen ja maamassojen parempaan hyödyntämiseen kaupunkiseuduilla. Pääsuunnittelijana Turku Science Park
- Hanke maaseudun liikkumisen mullistuksiin liittyen / Sitran hankehaku
- Maa- ja metsätalouden veden- ja ravinteiden kiertoon liittyviä hankkeita

Vesiensuojelu

Vesiensuojeluyhteistyötä kuntien kanssa

- Vesiensuojeluyhteistyö kuntien kanssa
 - Kaarina, Kustavi, Laitila, Lieto, Loimaa, Marttila, Masku, Naantali, Nousiainen, Oripää, Paimio, Parainen, Pyhäranta, Rusko, Salo, Sauvo, Somero, Turku, Uusikaupunki ja Vehmaa
 - Vesiensuojelun ja vesihuollon kuntayhteistyön asioita käsitellään kaksi kertaa vuodessa järjestettävissä vesiensuojelu- ja vesihuoltoryhmän kokouksissa, jotka Valonia kutsuu koolle.
- Vesiensuojeluun ja vesihuoltoon liittyvien tapahtumien ja koulutusten järjestäminen yhteistyökunnissa
- Hankkeet hyödyttävät yhteistyökuntia ja niiden asukkaita: yleinen ja kiinteistökohtainen haja-asutusalueiden jätevesineuvonta, virtavesikunnostukset, koulujemme lähivedet Varsinais-Suomessa
- Paikallisten vesiensuojeluyhdistysten neuvonta ja avustaminen hankkeistamisessa

Vesiensuojelu

Kiinteistökohtainen jätevesineuvonta

- Hajajätevesikuormitus kuriin neuvonnalla (HAKKU2017) -hanke jatkaa puolueetonta ja maksutonta kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa kesällä 2018 vesiyhteistyökunnissa.
 - Hankeaika 1.9.2017–31.8.2018
- Lisäksi tarjotaan yleisneuvontaa sähköpostilla ja puhelimitse sekä erilaisissa tapahtumissa koko hankekauden ajan.
- Hanke tarjoaa kiinteistönomistajille apua jätevesi- ja muihin vesihuoltokysymyksiin sekä lainsäädännön tulkintaan. Lisäksi hankkeessa pyritään motivoimaan kiinteistöjen omistajia jätevesijärjestelmän kunnostukseen, huoltoon ja toiminnan seurantaan. Tavoitteena on ympäristön parempi tila.
- Jätevesineuvontahanke tukee vahvasti myös kuntien viranomaisia ja alan yrittäjiä lainsäädännön tulkinnoissa sekä neuvoo heitä erilaisissa jätevesien käsittelymenetelmissä.
- Jätevesineuvonta hankkeelle (HAKKU2018) on haettu Varsinais-Suomen ELY-keskukselta jatkorahoitusta kesään 2019 asti.
- Jätevesihanke järjestää myös koulutustilaisuuksia ja muita tapahtumia yhteistyössä muiden neuvontahankkeiden sekä ely-keskuksen kanssa.

Vesiensuojelu

Virtavesien kunnostusta osallistavin keinoin

- Virtavesien kunnostustöiden tarkoituksena on parantaa virtavesien ekologista tilaa
 - Kohdevesistöinä ovat erityisesti kalastollisesti arvokkaat vaelluskalavesistöt. Tavoitteena elvyttää äärimmäisen uhanalaisia taimenkantoja.
 - Vuonna 2018 toimintaa kohdennetaan mm. Aurajoen vesistöalueelle ja muihin Turun seudun jokiin (mm. Mynäjoki) sekä Salon seudulle.
- Kunnostustarvekartoituksilla ja kalastoselvityksillä selvitetään virtavesien tilaa
 - Tehdään aiemmin kunnostettujen kohteiden seuranta ja kunnostussuunnittelua tukevia kartoituksia.
- Paikallisia toimijoita aktivoidaan ja innostetaan toteuttavaan vesiensuojelutyöhön
 - Järjestetään kunnostustalkoita ja muita tapahtumia
- Tehdään alueellista yhteistyötä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, kalastusalueiden ja Varsinais-Suomen vesiensuojelutoimijoiden sekä valtakunnallisesti vesistö-kunnostusverkoston ja kalaverkoston kanssa. Tehdään yhteistyötä myös valtakunnallisesti toimivien virtavesi-hankkeiden ja toimijoiden kanssa, muun muassa Metsähallituksen FRESHABIT LIFE -hanke ja WWF:n virtavesitoiminta.
- Hankkeelle on haettu rahoitusta vuodelle 2018 Varsinais-Suomen ELY-keskukselta.
- Haetaan lisärahoitusta virtavesikunnostustoimintaan ja vaelluskalakantojen elvyttämiseen mm. säätiöiltä.

Vesiensuojelu

Ympäristökasvatusta vesistöjen äärellä

Koulujemme lähivedet -toimintamalli laajenee Varsinais-Suomen kouluihin

- Lähes 40 varsinaissuomalaista koulua mukana
- Opettajien koulutukset talvella ja keväällä 2018:
 - Kolme alueellista koulusta sekä talvella että keväällä: Vakka-Suomi, Turun seutu ja Salon seutu
 - Teoriakoulutukset tammi–helmikuussa
 - Maastokoulutukset toukokuussa
- Mukaan tuleville kouluille jaetaan vesitestireput: välineistöä vedenlaadun ja vesieliöiden tutkimista varten sekä tietokortit vedenlaatutekijöistä sekä vesieliöistä
- Yhteistyö PaikkaOppi-hankkeen ja LUMA-keskuksen kanssa

Vesikouluja kysynnän mukaan yhteistyökuntien koulujen teemapäiviin

Vesiensuojelu

Tilausperusteiset palvelut

- Vesiensuojeluun, vesistökunnostuksiin sekä vesi- ja rantaluonnon kartoittamiseen liittyvät tilaustyöt
 - Niinijoen ja Matkusjoen kunnostustarveinventoinnit, tilaaja V-S ELY kalatalouspalvelut
 - Pienvesioppaan laadinta, tilaaja Suomen ympäristökeskus
 - Todennäköisesti toteutuva: Varsinais-Suomen lähdekartoitukset pohjavesialueiden E-luokitusten tueksi, tilaaja V-S ELY
 - Todennäköisesti toteutuva: Ahmasveden vesikasvillisuuskartoitus, tilaaja Ahmasveden suojeluyhdistys Ry
- Näytteenotto kiinteistökohtaisista jätevedenpuhdistamoista
 - Laitevalmistajien kanssa tehtävien sopimusten mukaista näytteenottoa
 - Valonia toimii puolueettomana näytteenottajana ja näytteet analysoidaan akreditoitussa laboratoriossa
 - Tulokset julkaistaan avoimena tietona Valonian nettisivuilla

Viisas liikkuminen

Varsinais-Suomen liikennejärjestelmätyn ja kuntien tukeminen

- Liikkumisen ohjauksen toimenpiteillä toteutetaan Varsinais-Suomen liikkumisen ohjauksen toimenpidesuunnitelman 2016–2020 tavoitteita. Toimenpiteet tukevat myös Turun kaupunkiseudun jatkuvaa liikennejärjestelmätynä sekä maakunnan strategioihin ja ohjelmiin kirjattuja kestävän liikkumisen tavoitteita.
- Hanksuunnittelussa vuonna 2018 painopisteenä erityisesti liikkumispalveluiden kehittäminen maakunnassa. Tärkeinä kohdealueina maaseutu ja maaseutumaiset kunnat, joissa hankkeistamalla luodaan ratkaisuja mm. kyytien yhdistämiseen sekä MaaS-konseptin kehittämiseen
- SITRAn Alueellisen liikkumisen rahoitushakuun osallistuminen: Tavoitteena pilotoida kokeilu, joka kehittää erityisesti haja-asutusalueiden liikennepalveluja. Suunnitelmissa on kehittää esimerkiksi palvelualusta, joka kerää yhteen alueellisia liikenne- ja kuljetuspalvelujen tarjoajia. Pilotti on suunniteltu toteutettavaksi Salossa ja hankkeen muita yhteistyökumppaneita Salon lisäksi suunnitteluvaiheessa ovat Varsinais-Suomen ELY-keskus, Turun seudun joukkoliikenne FÖLI sekä Varsinais-Suomen liitto/Valonia. Hankehaun takaraja on 15.2. ja hankekonsortion kokoonpano määritetty suunnitteluprosessin aikana.

Viisas liikkuminen

Liikkumisen ohjaus Varsinais-Suomessa 2018 -hanke

- Meyerin telakan työmatkaliikennesuunnitelma
- Koulu- ja liikuntakeskusalueen turvallinen ja kestävä liikkuminen Maskussa: kokeilut ja kampanjat
- Turun kaupungin työ- ja opiskelumatkaliikkumisen edistäminen, 2. aste ja kaupungin työntekijät
- Harrastusmatkojen kimpakyytisovelluksen viestintä ja markkinointi sekä urheiluseurayhteistyö
- Turun kaupunkiseudun Pyöräilykatsaus
- Viisaan liikkumisen alatyöryhmän toiminta, jatkuva kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyö
- Kuntien ja seudun liikenneturvallisuusryhmät, kestävän liikkumisen asiantuntijatyö
- Viisaan liikkumisen ajankohtaisviestintä, mm. Varsinais-Suomen liikkumisen ohjauksen verkoston (V-S VILI) uutiskirje sekä verkko- ja sosiaalisen median viestintä
- Maakunnallinen Pyörällä töihin -kilpailu ja Viisaan liikkumisen teemaviikkojen viestintä: Kansallinen Pyöräilyviikko ja Euroopan Liikkujan viikko

Viisas liikkuminen

Kansainväliset hankkeet

- Valonia on aktiivisesti Turun kumppanina mukana CIVITAS ECCENTRIC –hankkeessa. Hankkeessa kehitetään sähköistä liikennettä, yhteiskäyttöauto- ja pyöräpalveluja sekä liikkuminen palveluna -konseptia.
 - Vuonna 2018 Valonia keskittyi erityisesti sähköisen liikkumisen sekä yhteiskäyttöisten kulkuvälineiden käytön edistämiseen, kampanjointiin ja kokeilujen järjestämiseen.
 - Vuonna 2018 Valonia hoitaa myös Varsinais-Suomen liiton hankeosan viestinnän suunnittelua ja toteutusta.
- Tammikuussa käynnistyvän HEAT-hankkeen tavoitteena on pyöräilyn lisääminen osallistavan kaupunkisuunnittelun ja HEAT-työkalun (Healthy Evaluation Assessment Tool) avulla. Vuoden 2018 aikana Valonia selvittää uudenlaisten osallistamismenetelmien hyödyntämisen mahdollisuuksia sekä suunnittelee miten osallistamisen metodit saadaan tehokkaasti käyttöön alueellisessa suunnittelussa.

Luonnon monimuotoisuus

Ekosysteemipalvelut: luonnon monimuotoisuus

- Luonnon monimuotoisuuden hankesuunnitelmaa valmistellaan rahoituksen hakuun
- Kuntien luonnonsuojeluoppaan kokoaminen aloitetaan. Oppaassa tunnistetaan ja huomioidaan kunnan toiminnassa mm. seuraavia teemoja
 - Luonnon monimuotoisuus ja ekologisten verkostojen kytkeytyvyys
 - Keinoina kunnissa mm. taajamametsien hoidon suunnittelu, luontoselvitysten tulosten huomioiminen maankäytössä
 - Metsien ja muun kasvipeitteen hiilensidontakyky
 - Metsien ja muiden ekosysteemien toiminta veden kierrossa, meluntorjunnassa ja hyvinvoinnissa
 - Vieraslajien torjunta & riskien huomioiminen mm. maa-ainesten siirrossa
 - Luontoalueet vetovoimatekijänä asukkaille sekä elinkeinojen mahdollistajina esim. matkailualalla

Luonnon monimuotoisuus

Ekosysteemipalvelut: virkistyminen ja hyvinvointi

- Virkistä Dataa -hankkeessa tuotetaan reitti- ja kohdetietojen keräämiseen työkalu, jonka avulla yhdistysten, kuntien ja muiden virkistys- ja luontomatkailua kehittävien toimijoiden on helppoa lisätä aineistoa tietokantaan.
- Vuonna 2018 järjestetään ”klinikoita” ja tilaisuuksia työkalun käyttöön opastamiseksi sekä avoimen datan hyödyntämisestä. Maakunnassa käynnissä olevat reitistöhankeet tapaavat ja kehittävät yhteistyötään hankkeen parissa.
- Virkistä dataa –aineiston lopullinen versio julkaistaan Lounaispaikassa

Ympäristökasvatus ja ympäristönlukutaito

Elinikäinen oppiminen

- Valonian ympäristökasvatuksen tavoitteena on tukea opettajia, kasvattajia ja muita toimijoita kestävän kehityksen edistämässä elinikäisen oppimisen periaattein.
 - Vihreä lippu -ympäristöohjelman alueellinen edistäminen
 - Uusien opetusmateriaalien työstäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (mm. suunnitteilla oleva Sää ja Mää –hanke)
- Yhteistyön vahvistaminen toisen asteen oppilaitosten kanssa (mm. suunnitteilla oleva Kiertotalous tutuksi –hanke)
- Yhteistyö Turun yliopiston LUMA-keskuksen kanssa vahvistetaan vuonna 2018
- Viranhaltijoiden kouluttaminen, mm. Ekotukikoulutukset
- Ympäristökasvatusverkosto
 - Verkoston kehittäminen ja yhteistyön vahvistaminen
 - Tapahtumat, mm. Lähiluontotapahtuma Satakunnassa
- Kuntien palvelutarpeiden kartoittaminen ympäristökasvatuksen osalta

Valonian viestintä

Vuonna 2018

- Viestintää koordinoivat ja suunnittelevat viestintävastaava ja viestintäasiantuntija.
- Uudistuksia vuonna 2018
 - Viestintästrategiatyö → Sidosryhmäviestinnän fokusointi ja kehittäminen
 - EU:n tietosuoja-asetuksen eli GDPR:n siirtymäaika päättyy 25.5.2018. Edellyttää Valonian viestinnässä selvitystyötä ja toimenpiteitä ennen toukokuuta
 - Tiedon visualisointiin panostaminen
- Hankkeiden ja muun toiminnan viestinnän suunnittelu jatkuu alkuvuodesta ja tarkentuu pitkin vuotta hankkeiden toimenpiteiden suunnittelun edetessä.

Valonian viestintä

Omat viestintäkanavat ja -välineet

- Vuonna 2018 Valonia viestii mm. seuraavien kanavien kautta
 - Nettisivut www.valonia.fi
 - Valonian [uutiskirje](#) 6 kertaa vuodessa
 - Ekovinkit Varsinais-Suomen paikallislehtiin
 - Blogikirjoituksia [Vesistöjen äärellä](#) -blogiin ja Varsinais-Suomi-blogiin www.varsinais-suomi.fi/fi/blogi
- Omat sosiaalisen median pääkanavat mm.
 - Facebook: www.facebook.com/valonia.fi
 - Twitter: www.twitter.com/Valonia_keskus
 - Instagram: www.instagram.com/valoniakeskus/

Valonian henkilökunta vuonna 2018

Riikka Leskinen, toimialapäällikkö, esimies

Kirsi Ahonen, projektityöntekijä, vesiensuojelun projekteja

Liisa Harjula, energia-asiantuntija

Jaana Itälä-Laine, erikoissuunnittelija, kestävän kehityksen suunnittelu ja kehittäminen

Anni Lahtela, projektiasiantuntija, Circwaste-hanke

Jarkko Leka, vesiasiantuntija, vesiensuojelun kuntayhteistyö

Mikko Koskinen, kestävän liikkumisen asiantuntija

Maiju Oikarinen, viestintäasiantuntija

Niina Ruuska, luontoasiantuntija, Virkistä dataa -hanke

Reetta Taponen, viestintävastaava

Janne Tolonen, vesiasiantuntija, Virtavesihanke

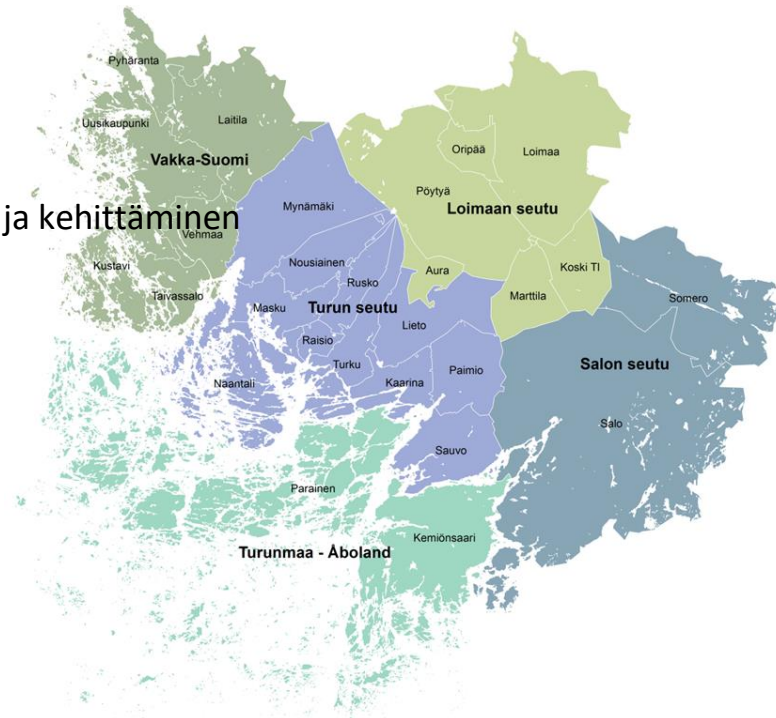
Marja Tommola, kestävän liikkumisen asiantuntija, Turun ekotukitoiminta

Hanna Wallin, vesiasiantuntija/hankevastaava, Virkistä dataa –hanke (vanhempainlomalla)

Tero Viander, energiatekninen asiantuntija, ELLE-hanke

Paula Väisänen, kestävän liikkumisen asiantuntija, Liikkumisen ohjaus Varsinais-Suomessa 2018 -hanke

Katariina Yli-Heikkilä, vesiasiantuntija, HAKKU-hanke



Valonian hankkeita 2018

Hankkeen nimi	Hankeaika	Rahoittaja / tukiosuus	Kokonaisbudjetti / Valonian osuus	Hakija / partneri	Hanketilanne
Haja-asutuksen jätevesineuvonta – HAKKU2017	1.9.2017 – 31.8.2018	Varsinais-Suomen Ely-keskus, valtion harkinnanvarainen avustus / 100 %	105 000 €	Valonia / Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry	Käynnissä
Virtavesien kunnostushanke 2017 (2018)	1.1.2017 – 31.12.2017 1.1.2018-31.12.2018 (haettu jatkorahoitus)	Valonia / VARELY kalatalous, L-S kalastusalue sekä muita kalastusalueita ja yhdistyksiä	65 000 € (2017) 70 800 € (2018)	Valonia / VARELY kalatalous, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry, L-S kalastusalue sekä muita kalastusalueita ja yhdistyksiä	Käynnissä
Haja-asutuksen jätevesineuvonta – HAKKU2018	1.6.2018-30.9.2019	Varsinais-Suomen Ely-keskus, valtion harkinnanvarainen avustus / 100 %	170 000 €	Valonia / Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry	Hakemus jätetty

Valonian hankkeita 2018

Hankkeen nimi	Hankeaika	Rahoittaja / tukiosuus	Kokonaisbudjetti / Valonian osuus	Hakija / partneri	Hanketilanne
Virkistys- ja luontomatkailukohdetietoa avoimeen käyttöön Varsinais-Suomessa	1.1.2017 – 30.11.2018	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma / 90 %	220 0000 € / 159 900 €	V-S liitto (ml. Valonia, Lounaistieto) / ProAgria Länsi-Suomi ry	Käynnissä
Koulujemme lähivedet Varsinais-Suomessa	1.6.2017 – 31.12.2018	Keski-Suomen ELY-keskus, valtakunnallinen avustus ympäristökasvatuksen hankkeisiin/n.80%	25 300 € / 20 000 €	Valonia / VARELY, SYKE, Aurajokisäätiö, LUMA-keskus, ympäristökasvatusyhdistys Haavi	Käynnissä
CIRCWASTE – Kohti kiertotaloutta	1.10.2016 – 30.9.2023	Life IP - rahoitusohjelma / 60 %		Suomen ympäristökeskus / Valonia	Käynnissä
CIVITAS ECCENTRIC	1.9.2016 – 31.8.2019	CIVITAS- rahoitusohjelma	/ 180 000 €	Turun kaupunki / V-S liitto, Valonia, UBC, Turun amk, Western Systems Oy, Turun Kaupunkiliikenne Oy ja Gasum Biovakka Oy. KV-kumppanit: Espanja, Ruotsi, Saksa ja Bulgaria	Käynnissä

Valonian hankkeita 2018

Hankkeen nimi	Hankeaika	Rahoittaja / tukiosuus	Kokonaisbudjetti / Valonian osuus	Hakija / partneri	Hanketilanne
ELLE - Energiaan liittyvän liiketoiminnan edistäminen Varsinais-Suomessa	1.9.2017 – 28.2.2020	Euroopan aluekehitysrahasto EAKR	149 800 €	Valonia	Käynnissä
Multaa ja Mukuloita – ruoan ja ravinteiden kierto varhaiskasvatuksen opetuksessa	1.9.2017 – 30.6.2019	OPH:n valtionavustus, innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen varhaiskasvatuksessa	65 600 €	Sateenkaari Koto Ry / Valonia, ARKEA, Lounais-Suomen Jätehuolto, Natur och Miljö	Käynnissä
Tarjousosaamista ruoantuottajille	1.9.2017 – 31.12.2018	YM, ravinteiden kierrätyksen kärkihankkeet / n.80%	72 140 €	Valonia / MTK Varsinais-Suomi, VARELY, JuHa Consulting Oy, Suomen Yrittäjien hankinta-asiamiesverkosto, Arkea, Loimaan seutukunta ja My-nämäen kunta.	Käynnissä

Valonian hankkeita 2018

Hankkeen nimi	Hankeaika	Rahoittaja / tukiosuus	Kokonaisbudjetti / Valonian osuus	Hakija / partneri	Hanketilanne
LIO – Liikkumisen ohjaus Varsinais-Suomessa	1.1. – 31.12.2018	Liikennevirasto	n. 160 000 €	Valonia	Valmistelussa
HEAT - Participatory urban planning for healthier urban communities	1.1.2018 – 31.12.2020	Central Baltic Interreg	907 842 € / 134 051 €	Itämeren terveet kaupungit (Muut: Turku AMK, Cykelfrämjandet (Swedish Cycling Advocacy Organization, Tukholma), Jurmala, Tartu ja Institute of Baltic Studies)	Käynnistymässä
Energiaviisaat käyttäjät, rakennukset ja korttelit	1.5.2018 – 31.12.2020	6Aika EAKR	3 230 320 € / n. 150 000 €	Business Tampere	Valmistelussa



etunimi.sukunimi@valonia.fi

Varsinais-Suomen kestävän kehityksen
ja energia-asioiden palvelukeskus

www.valonia.fi